



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

16 Suadet apostolici vim canonis ista teneri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

1 ¶ Mandamus] Post hoc verbum in Decreto Gelasii sequitur continenter: Item opuscula beati Cypriani, &c. Sed Burchardus, & Ivo, & Pamormia ut Gratianus. Ac certe in toto hoc capite modo discrepant collectiones ab originali, ut facti cerdo stant non possit, qua vera & pura sit Gelasii lectio, nec magno opere sit mirandum, si nonnulla sint, qua difficultatem faciunt. Quamobrem qua auxilio codicum tuto emendari poterant, ea sunt emendata: ceteri loci partim indicata varietate, partim, quoniam omnes indicare infinitum fuisset, labor hic ad libros adveniendi accurato lectori est relinquitur.

2 ¶ Item gesta] Hinc usque ad finem capituli omnia absunt a plerisque versibus Gratiani codicibus; quod etiam Archidiaconus adnotavit. Sunt tamen ejusdem Gelasii usque ad versum. Ceterum qui libri, & apud Burchardum, & Ivoem referuntur proxime post superiora.

3 ¶ Iuveni] Antea Legebari, Item Vincentii, restituta est vera lectio ex Gelasio, Burchardo, & Ivoe. De quo Iuvenio meminit B. Hieronymus in Catalogo.

4 ¶ De sancta Maria] In collectione Isidori legitur, & de Maria, & de obfetrice. Apud Burchardum, & de Maria, vel de Obfetrice Salvatoris.

5 ¶ Ceterum] Hinc usque ad finem, neque in collectione Isidori, neque in ulla veteri codice Gratiani eorum, qua collata sunt invenitur. A verbis tamen, in Septuagesima ponunt, referuntur a Burchardo, & Ivoe sine auctori nomine, in Pamormia ex Gelasio cum lxx. episcopi. Fere autem omnia habentur sparsim in libro, quo ordo Romanus nuncupatur.

6 ¶ Pentateuchum] Apud Ivoem legitur, Heptateuchum, ut ultra quinque libros comprehendat librum Iosue, & Iudicum, qua voce, ac librorum conjunctione Beatus Hieronymus ad Lucinum scribens, utitur. Alii vero Heptateuchum appellant, ut sanctus Gregorius libro 7. in d. 2. epist. 48. & libro 10. epist. 22. & alibi, & Rabanus in prefatione in Hieremiam, & ordo Romanus, cap. de Septuagesima.

7 ¶ In Psalmum 54.] sic etiam apud Ivoem. In ordine Romano, cap. de officio divini a cena Domini usque in octavam Pentecostes, & apud Burchardum legitur, in Psalmum 63. id est, Exaudi Deus orationem meam, cum deprecor. Itemq; in cap. de ordine in usque Parasceves, Tres de tractatu sancti Augustini de Psalmo 63.

8 ¶ In octavis] Ipsam diem octavam solitam fuisse profertur nomine multitudine, id est octavam, notabitur infra de consecratione, dist. 3. c. pronuntiandum.

9 ¶ In natali Domini] Burchardus, & Ivo habent in Vigilia natalis Domini, & ita in ordine Romano, cap. quod inscribitur, in Christi nomine, incipit ordo catholicorum librorum, qui in ecclesia Romana ponuntur. Pamormia autem habet ut Gratianus.

DISTINCTIO XVI.

1 ¶ Apostolorum vero canones, qui per Clementem Pontificem Romanum, sicut quidam asserunt, dicuntur esse translatis sunt, quinquaginta.

1 ¶ Translati] In titulo qui proponitur canonibus Apostolorum in collectione Isidori, & in concilio Stephani Papa 1111. (cum magnum partem Deus dedit, Cardinalis in sua canonum collectione referri) pro voce, translatis, habetur prolatis. Dionysius certe Exiguus nullam huius versum mentionem facit, & aliqua scriptura solum epistolam Clementis hoc modo citare, ex dictis Petri Apostoli per Clementem prolatis. ut auctor Episcopi, & alii.

C. I. ¶ Apostolorum canones Apostolica rejecerunt auctoritate.

Hic non recipiendos, sed inter apocrypha deputatos, Isidorus scribit dicens.

Canones 1 qui dicuntur Apostolorum, seu quia eosdem nec sedes Apostolica recepit, nec sancti Patres illis assensum praeberunt, pro eo quod ab haereticis sub nomine Apostolorum compositi dignoscuntur, quamvis in eis utilia inveniantur, tamen ab auctoritate canonica, atque Apostolica eorum gesta constat esse remota, atq; inter apocrypha deputata.

1 ¶ Caput hoc est in prefatione Isidori ad collectionem conciliorum, qua ex bibliotheca ecclesiae Toletanae descripta Romam missa est. Nam in illa qua vulgata Isidori collectione, de qua initio dictum est; proponitur, contrarium patris videtur dici, & refertur infra. c. Placuit. hoc ead. dist. si modo idem est Isidorus.

C. II. ¶ Apostolorum canones sunt recipiendi.

Zepherinus autem contra scribit episcopi per Siciliam constituti, epist. 1.

Sexaginta 1 sententias a Apostoli praescriperunt, cum aliis plurimis episcopis, & servandas censuerunt.

1 ¶ Sexaginta] Ivo etiam, & auctor Pamormia habent, Sexaginta. Itemq; originale in margine. Sed in textu, Septuaginta. Polycarpus, Quinquaginta.

C. III. ¶ Exceptis quinquaginta capitulis, canones Apostolorum inter apocrypha deputantur.

Item Leo 1 Papa novus contra epistolam Nicetae abbatis.

Clementis e librum, id est, Petri Apostoli itinerarium, & Apostolorum canones numerant Patres inter apocrypha, exceptis quinquaginta capitulis, qua decreverunt orthodoxae fidei adiungenda.

1 ¶ Item Leo] Hoc caput sumptum est ex responsione Humberti legati Leonis noni ad libellum Nicetae presbyteri, & Monachi contra Latinos editum, qua Roma in monasterio sanctae Mariae nova, & in multis bibliothecis extat manuscripta. Merito autem potius citari Leo ix. quod eius auctoritate & iussu Humbertus legatus sedis Apostolicae ea scripsit.

C. IIII. ¶ Item vi. synodus, cap. 2.

Placuit e huic sanctae synodo, ut amodo confirmata & rata sint canonum Apostolorum 85 capitula.

Epistola 1 Isidori in capite canonum.

Isidorus 2 servus Christi, lectori suo confervo. ¶ Propter eorum auctoritatem: ceteris conciliis proponimus canones qui dicuntur Apostolorum, licet a quibusdam apocryphi dicantur, quoniam plures eos recipiunt, & sancti Patres eorum sententias synodali auctoritate roboraverunt, & inter canonicas posuerunt constitutiones. Item infra s. Primò quidem ordo, ut praedictum est, de celebrando concilio insertus habetur, & postmodum canonum Apostolorum, ac primorum Apostolicorum (id est, a sancto Clemente usque ad sanctum Sylvestrum) decretorum, atque diversorum conciliorum breviarium interpolatur, sequens ordinem suum.

1 ¶ Epistola] Haec epistola ab Ivoe vocatur prefatio in opus canonum, & est ea, qua Isidori nomine est praeposita totius conciliorum, licet in versione editione, in qua prior est Isidori collectio, nonnulla verba desiderentur. Est autem constitutio hoc caput ex duobus locis istius prefationis. Nam verba illa, Propter eorum auctoritatem, & cap. usque ad vers. constitutiones, non longe absunt ab initio. Reliqua vero sunt in extremo.

2 ¶ Isidorus servus] in Pamormia est eodem modo

a Ivo part. 4. cap. 107. Pamorm. lib. 2. cap. 105. Polyc. l. 3. tit. 102.
b al. praefixerunt. orig. c. Ivo p. 4. c. 105. Pamorm. l. 2. cap. 124.
d al. regulis orthodoxis al. regulis orthodoxis. Ivo p. 4. c. 106. Pamorm. l. 2. c. 115. Ivo part. 4. c. 106. Pamorm. l. 2. c. 125.

atque apud Gratianum. Apud Irenem, & in manuscriptis collectionibus illius codicibus est, Ildorus Mercator servus Christi confervo suo, & parenti fidei in Domino salutem. In vulgatis autem conciliorum editionibus, Ildorus peccator, servus, &c.

Item cum Hadrianus Papa sextam synodum recipiat cum omnibus canonibus suis, cum etiam sancta octo univesalia concilia professione Romani Pontificis sint roborata, in sexta h. autem synodo, sive in septimo concilio, Apostolorum canones sint recepti & approbati: patet, quod non sunt inter apocrypha deputandi.

C. V. ¶ Sexta synodus auctoritate Hadriani corroboratur.

Vnde scribit Hadrianus Papa Tharasio Patriarcha. **S**extam i synodum, e sanctam recipio cum omnibus canonibus suis.

¶ Sextam] Hoc habetur in secunda actione septime synodi in epistola Hadriani ad Tharasionem. Sed eo in loco Hadrianus refert verba synodice epistola a Tharasio ad se missa. Et hic Gratianus non refert propria eius epistola verba. In versione enim Anastasii Bibliothecarii legitur. Invenimus autem in predicta synodica epistola sanctitatis vestra, post plenitudinem fidei & confessionem sacri symboli, & omnium sanctarum sex synodorum, & de facili & venerabilibus characteribus miraculum laude ac veneratione dignissimum contineri. Quare & easdem sanctas sex synodos suscipio cum omnibus regulis, quae iure, ac divinitus ab ipsis promulgatae sunt. Et haec quidem postrema verba sunt etiam in illa ipsa Tharasio epistola: quod ex concilio Graeco, & nova interpretatione clare apparet.

Sed dubitatur de ea, an canones conscripserit: quod ex quarta actione sexta i synodi facile absolvitur.

¶ Sexta] In secundo & tertio Vaticano est, sexta, alias septima, & vere septima est, sed ob glossam nihil est mutatum.

C. VI. ¶ Sexta synodus canones conscripsit.

Aut enim Petrus episcopus Nicomedia. **H**abeo i librum d continenti canones sanctae sextae synodi. Patriarcha dixit: ¶ Quidam scandalizantur per ignorantiam pro canonibus istis, dicentes; numquid sexta synodus canones fecit? Sciant ergo quoniam sancta synodus sexta sub Constantino congregata est contra eos, qui dicebant unam operationem; & unam voluntatem esse in Christo, in qua sancti Patres illos, ut haereticos anathematizaverunt, & orthodoxam fidem explanaverunt.

¶ Et soluta synodus est Constantini 14. anno. Post quatuor vero, aut quinque annos iidem sancti Patres congregati sunt, sub Iustiniano filio Constantini, & praedictos canones promulgaverunt, de quibus nullus dubitet. Qui enim sub Constantino in synodo fuerunt, iidem ipsi episcopi sub Iustiniano istis canonibus subscripserunt. Oportebat enim ut synodus univesalis canones ecclesiasticos promulgaret. Item. e. ¶ Sancta sexta synodus post promulgata ab ea diffinitionem contra Monothelitas, Constantino imperatore, qui eam congregaverat, non multo post defuncto, & Iustiniano eius filio regnante pro eo. ¶ Eadem sancta synodus divinitus inspirata, iterum Constantinopoli quarto, aut quinto anno congregata est, & canones numero 102. ad correctionem ecclesiae promulgavit.

¶ Habeo librum] Verba sunt Petri episcopi Nicomediae, ac Tharasio patriarchae Constantinopolitani, actione quarta, septima synodi: quod quidem ipsi de centum, ac duobus canonibus dixerunt, qui in Trullo tempore Iustiniani Rhinotmeti

a al. fidei. b al. septima synodo, sive concilio] al. sexta synodo, sive in sexto concilio. c Ivo part. 4. cap. 122. d Ex actione quarta septime synodi. Ivo part. 4. cap. 121. e Ex sexta actione septime synodi.

secundo anno sua revocationis ad Imperium, editi sunt. Verum ex his ipsis verbis Tharasio apparet, eos canones non esse propriae sextae synodi: quia statim post annos quatuor, aut quinque, quam ea synodus fuerat absoluta, canones illos fuisse editos, qui tempore certissimum est, neque eundem Romanum Pontificem, neque eosdem episcopos fuisse. Quamquam in hac ratione temporis, potius credendum est diligentissimi chronologi Theophani, (eiusque etiam verba quae ad hunc locum pertinent ex originali Graeco, quod in bibliotheca Vaticana extat, satis fideliter translata leguntur apud Franciscum Turrianum, libro de 6. 7. & 8. synodo) & Anastasio, & Georgio Cedreno, quam Tharasio. Illi enim non quatuor, aut quinque ut Tharasio, sed viginti septem annos a fine sextae synodi tempore Agathonis habita, usque ad hanc huiusmodi Decretorum editionem afferunt intercessisse. Episcopos vero, qui his ediderunt, noluisse ipsos edere tanquam canones sextae synodi, sed voluisse supplere, quod videbatur in quinta, ac sexta synodo deesse, ipsorum illorum ad imperatorem alibi ratio refertur. Inaque nova dicenda est haec episcoporum coetus, ideoque Graeci illam, ut scribit Balsamon *τροπή*, id est, quintam sextam synodum appellant. Caterum non fuisse omnes illos canones a Romana ecclesia receptos, duo viri rerum ecclesiasticarum principissimi, Anastasius Bibliothecarius, & Humbertus Leonis ix. Legatus aperte testantur. Humbertus quidem his verbis. Non autem miror, si Agathoni Pape, & sanctis Patribus sextae synodi vestra impuretis deliramenta, & quae aut corruptis, aut finxistis capitula cum & ipsi Domino IESU, & Apostolis eius impuretis figmenta. Vnde facientes sextam synodum, & destruendam haeresein Graecorum Monothelitarum, non autem ad tradendum Romanis novas constitutiones congregatam, capitula, quae nobis sub eius auctoritate apponitis, omnino refutamur, quia prima & Apostolica sedes, nec aliquando ea accepit, nec observat hactenus. Anastasius vero in praefatione septimae synodi ad Ioannem ix. Romanum Pontificem scripsit: Ergo regulas quae Graeci in sexta synodo perhibent editas, ita in hac septima synodo principalis sedes admittit, ut nullatenus ex his illa recipiantur, quae prioribus canonibus, vel decretis sanctorum sedis huius Pontificum, aut ceteris bonis motibus inveniuntur adverte: quamvis omnes hactenus ex tota maneant apud Latinos incognita, quia nec interpretata. Sed nec in ceterarum Patriarchalium sedium, licet Graeca utantur lingua, reperiuntur archiviis: nimirum, quia nulla earum, cum ederetur, aut promulgaretur aut consentiens, aut saltem praefens inventa est. Quamquam eosdem Patres illas Graeci promulgasse perhibent, qui in sexta synodo sunt inventi: sed nullis eorum probare possunt indicia.

Ex his ergo colligitur, quod sexta synodus huius congregata est; primo sub Constantino, & nullis canonibus constituta secundo sub Iustiniano filio eius, & praefatos canones promulgavit.

C. VII. ¶ Constitutiones synodi sextae.
Vnde sancti Patres in eadem synodo secundo congregati, dixerunt.

¶ Vniam i sancta a, & univesales synodi, quae sub Iustiniano Augusto, sexta sub Constantino tertio Augusto 2, de mysterio fidei plenissime dispositantes, canones non fecerunt, sicut ceterae quatuor univesales synodi; propterea nos convenientes in hac Imperiali urbem, sacros canones conscripsimus. Item. b ¶ Placuit huic sanctae synodo, ut amodo confirmata, & rata sint canonum Apostolorum Ixxxv. et

a Ivo, septimam vocat, Ivo part. 4. cap. 113. b In oratione locutoria Patrum, qui in Trullo conveniant, ad Iustinianum imperatorem, c. 2. eius synodi. sup. ea. c. placuit. Ivo, part. 4. cap. 114. part. 4. c. 134. Pamm. l. 2. c. 117.

a Ivo, septimam vocat, Ivo part. 4. cap. 113. b In oratione locutoria Patrum, qui in Trullo conveniant, ad Iustinianum imperatorem, c. 2. eius synodi. sup. ea. c. placuit. Ivo, part. 4. cap. 114. part. 4. c. 134. Pamm. l. 2. c. 117.

Verum
se propria
quingue
litos, quo
mificem,
ne temp
Egehani,
nalsi Gra
translata
di. synodo
lli enim
eprem an
se ad hanc
Episc
nam cano
in quanta
nem allocu
em coatis,
ed est
uffi omni
Hum ter
us quidem
Papa, &
s delira
capitula
us impa
tarum,
confirma
sub epu
quia pri
accepit
satione n
pificem in
odo per
ncipialia
cipiantur
orum se
bus inve
s ex tot
interpre
edium, li
is: nimo
mulgatis
st. Quae
e per huc
ullis certi

pitula. Item. ¶ Confirmamus 3 & ceteros sanctorum
canones & synodos, id est, Nicenam, Ancyranam, Neo-
caesariensem, Gangrensem, Antiochenam, Laodice-
nem, Constantinopolitanam, Ephesinam primam, Chal-
cedonensem, Sardicensem, & Carthaginensem 4, & o-
puscula Theophili Alexandrini episcopi, & Dionysii 5
Alexandrini episcopi, & Petri Alexandrini episcopi &
martyris, Gregorii Thaumaturgi Neocaesariensis epi-
scopi, Athanasii episcopi Alexandrini, Basilii Caesarea
Cappadociae episcopi, Gregorii Nyfeni episcopi, Grego-
rii Theologi, Amphilochoi Iconiensis episcopi, Timothei
Alexandrini episcopi, Gennadii 4 Constantinopolitani
episcopi, Cyrilli Alexandrini episcopi, Cypriani Cartha-
ginensis episcopi, & synodum 6 suam.

¶ Quoniam] Emendata sunt multa in hoc capite ex ca-
none secundo eorum, qui sexta synodo tribuuntur: in quo indi-
cantur concilia, & auctores canonum: quib. Graeci utuntur. Sunt
autem verba illius canonis apud Gratianum, & Ivoem in syno-
dam redacta.

2 ¶ De mysterio] Graeci est, τὸ ἀπό τῆς πίστεως πα-
τρικῆς διὰ τὴν ἐπιτομὴν μυστήτων, id est, fidei mysterium
paterne declarantes.

3 ¶ Confirmamus] Ivo habet, confirmamus sanctorum
Patrum canones, & synodos, &c. Graeci est, τὸς Περὶ
τῶν δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν πέντε ἰσῶν κανόνων τῶν δὲ
τῶν ἀγίων, ἢ μεταγενέστερον ἡμῶν ἐκλήθηται,
τῶν τῶν πέντε ἐκ νικαίας συναθροισθῆσαν, &c. id est, ob-
signando autem confirmamus & ceteros omnes sacros
canones, qui a sanctis, & beatis Patribus nostris sunt edi-
ti, id est, ab iis, qui Nicææ convenerunt, &c.

4 ¶ Carthaginensem] Apud Ivoem sequitur; Const-
antinopolitanam sub Nectario, & opuscula Theodo-
sij, al. Theophili; &c. Graeci autem est, ἢ τῶν αὐτῶν ἐν
τῶν τῶν ἰεροφύλακῶν, ἢ βασιλῶν πόλει συνελθόντων
ἐπὶ Νεκταρίου τῆς βασιλῆος πέντε πύλαις ἀπέ-
δωκε, & Θεοδοσίου τῶν ἁγίων ἀδελφῶν ἐκ τῶν ἐπιτομῶν,
id est, & eorum, qui rursus in hac a Deo custodita, & im-
periali urbe convenerunt sub Nectario imperialis hujus
civitatis praefide, & Theophilo, qui Alexandria fuit ar-
chiepiscopus.

5 ¶ Et Dionysij] In canone Graeco vulgato ferè est, quem-
admodum antea apud Gratianum, Dionysij Alexandrini
episcopi, & martyris. Sed apud Balsamonem, & Ivoem
legitur, quemadmodum refertur non est. Dionysij archiepiscopi
Alexandrinorum, Megalopolis, & Petri Alexandria
archiepiscopi, & martyris. Reliquis variatates per se accu-
tus lector notabit.

6 ¶ Et synodum] In isto canonis loco est error: quia illa sy-
nodus Cypriani probatur, in qua ipse cum multis aliis Africa episco-
pi putantur baptizati ab haereticis: verum baptisma non recepisse:
cum tamen B. Augustinus asserat aliam extitisse traditionem Apo-
stolorum, & ipsam Cypriani sententiam plenario consensu concilio
exclusam fuisse testetur.

G. VIII. ¶ Auctoritate Romani Pontificis
sancta est concilia roborantur.

Item ex diurno i libro professo Romani Pontificis.

Sancta 6 octo universalia concilia, id est, primum Ni-
caenam, secundum Constantinopolitanum, tertium
Ephesinum, quartum Chalcedonense, item v. Const-
antinopolitanam, & vi. Item Nicenam vii. Octavum quo-
que Constantinopolitanum usque ad unum apicem im-
mutata servare, & pari honore, & veneratione digna
habere, & quae praedicaverunt & statuerunt modis e o-
mnibus sequi, & praedicare; quaeque condemnaverunt,
ore & corde condemnare profiteor.

¶ Item ex diurno] Integrans professionem fidei,

a al. Germani. b Ivo par. 4. cap. 132. Pannorm. lib. 2. cap.
c al. emmendat. Ivo.

quando quis in Romanum Pontificem promovetur, refert Deu-
dex Cardinalis in collectione canonum, quae servatur in biblioteca
Vaticana.

C. IX. ¶ De temporibus conciliorum.
Quo autem tempore sexta synodus, & prima, secunda, tertia,
quarta, & quinta congregata sint, Beda in libro de
temporib. c. 65. scripsit, dicens.

¶ Sexta 4 synodus universalis Constantinopoli cele-
brata est, & graeco sermone concipita temporibus
Papae Agathonis, exequente, ac residente piissimo prin-
cipe Constantino intra palatium suum, simulque lega-
tis Apostolicae sedis, & episcopis 150. residentibus. ¶ Pri-
ma enim universalis synodus in Nicæa congregata est
contra Arium 318. Patrum, temporibus Iulij 1 Papae,
sub Constantino principe. ¶ Secunda in Constantino-
poli c. 1. Patrum, contra Macedonium, & Eudoxium tem-
poribus Damasi Papae, & Gratiani principis, quando Nectarius
eidem urbi est ordinatus episcopus. ¶ Tertia
in Epheso ducentorum Patrum, contra Nestorium Au-
gusta urbis episcopum sub Theodosio magno Principe,
& Papa Celestino. ¶ Quarta Chalcedone D C XXX.
Patrum sub Leone Papa, temporibus Martiani principis
contra Eutychem nefandissimorum praefulem monachorum.
¶ Quinta 6 item Constantinopoli temporibus
Vigilii Papae sub Iustiniano principe contra Theodorum
& omnes haereticos.

¶ Iulij] Certum est synodum Nicenam primam celebra-
tam esse tempore Sylvestri. Sed in illa temporum obscuritate miran-
dum non est Bedam & alios errasse.

C. X.

¶ Prima 1 autem synodus in Nicæa cccxviii. Patrum
contra Arium Alexandrinum presbyterum, qui tres
gradus in Trinitate assererat, patrem scilicet majorem,
filium minorem, Spiritum sanctum creaturam, tempo-
ribus Constantini principis, & Sylvestri Papae Romani,
Macharii Hierosolymitani, Alexandri 2 Alexandrini,
qui condemnata eadem haeresi statuerunt canones vigi-
nti, quorum auctor maximè praefatus d. Alexander
episcopus fuit. ¶ Secunda in Constantinopoli contra
Macedonium, Constantinopolitanum episcopum, qui
negabat Spiritum sanctum Deum esse, temporibus Gra-
tiani, & Theodosii principum, Damasi Papae Romani,
Cyrilli Hierosolymitani, Nectarii 3 e Constantinopoli-
tani, qui condemnata praefata haeresi statuerunt ca-
nones tres; quorum maximè auctor Nectarius Const-
antinopolitanus fuit. ¶ Tertia in Epheso ducentorum
patrum contra Nestorium Constantinopolitanum epi-
scopum, qui dicebat beatam Virginem Mariam non Dei,
sed hominis tantummodo genitricem, ut aliam perso-
nam carnis, aliam faceret Deitatis, temporibus Theo-
dosi principis f junioris, Celestini Papae Romani, Ju-
venalis Constantinopolitani episcopi, Cyrilli episcopi
Alexandrini, qui duodecim capitula contra Nestorii
blasphemiarum totidem capitula, auctore eodem san-
cto Cyrillo anathematizando conscripserunt. ¶ Quar-
ta in Chalcedone sexcentorum triginta Patrum, con-
tra Eutychem Constantinopolitanum abbatem, qui as-
sererat Christum post humanam assumptionem, non ex
duabus naturis existere, sed solam in eo divinam natu-
ram permanere, temporibus Martiani principis, Leonis
Papae Romani, Iuvenalis Hierosolymitani, Anatolii
Constantinopolitani, qui condemnata praescripta ha-
eresi statuerunt canones vigintisepem, quorum auctor
maximè idem sanctus Anatolius Constantinopolitanus
episcopus fuit. ¶ Quinta in Constantinopoli contra

a Ivo par. 4. c. 132. Pann. lib. 2. c. 132. b Pannorm. lib. 2. cap.
132. c Ansel. in prologum, in principio collectionis conciliorum.
d Sanctus Alexander. orig. e deest in. orig. f magni
principi. orig.



Theodorus Mopsuestenum, & omnes hæreticos, qui Theodorus dicebat, aliud a esse Dei verbum, & aliud Christum, & sacram Virginem Mariam negabat Dei genitricem fuisse, temporibus Iustiniani principis, Vigilius Papæ Romani, Domini b Antiocheni, Eutichii Constantinopolitani, qui quatuordecim capitula anathematizando scripserunt contra Theodori, & sociorum eius blasphemias. ¶ Sexta in Constantinopoli Patrum contra Macharium Antiochenum episcopum, & socios ejus, qui unam voluntatem, & operationem in Christo falsa suspicione asserbant, temporibus Constantini principis, Agathonis Papæ Romani, Georgii Constantinopolitani: qui condemnata hæresi præfata, anathematizando scripserunt novem 4 capitula inferius annexa.

1 ¶ Prima] Caput hoc invenitur & in recentioribus editionibus conciliorum & in vetustiore Colonienfi, Anno M. D. XXX. & in manuscripta collectione, quam dictum est asseruari in bibliotheca Vaticana: sed non in collectione, qua est in bibliotheca monasterii Dominicarorum. Ponitur autem ante præfationem, qua nomen Isidori, mercatoris quidem in manuscriptis, peccatoris autem in impressis præfert. Et sane in illa præfatione tantum quatuor generalium synodorum mentio fit, sexta vero post Isidori Hispanensis etatem est habita.

2 ¶ Alexandri] Apud Anselmum est ut apud Gratianum. In originali, Alexandri Constantinopolitani. Sed in regra videtur lectio, si utraque conjungatur. Nam & episcopus Constantinopolis, & episcopus Alexandria, tempore illius synodi, Alexandri nomine vocabantur.

3 ¶ Nectarii] Antea legebatur quemadmodum etiam apud Anselmum, Nectarii Alexandrini. Emendatum est ex originali. Sed fortasse & hoc loco integra lectio hæc est, Nectarii Constantinopolitani, & Timothei Alexandrini.

4 ¶ Novem] In loco citato ex collectione Isidori legitur, Scripserunt octo capitula, & verba illa, inferius annexa, ibi non habentur. In concilio deinde Colonia impressis post altionem sextæ synodi ex vetusto codice monasterii S. Bononi, rescriptis novem capitula, & ante primum capitulum sunt hæc verba, Scripserunt novem capitula inferius annexa, qua apud Anselmum quoque habentur.

C. c. XI.

Prima i adnotatio Ancyranæ synodi, quæ ante Nicenam fertur fuisse, sed propter auctoritatem majorem postposita; in qua Patres xviii. statuerunt canones xxiii. d quorum auctor maximè Vitalis Antiochenus episcopus extitit. ¶ Secunda Neocæsariensis, quæ post Ancyranam, & ante Nicenam 2 legitur fuisse, in qua Patres sexdecim statuerunt canones xiiii. e quorum auctor maximè Vitalis episcopus Salaminus f extitit. ¶ Tertia Gangensis, quæ post Nicenam legitur fuisse, in qua Patres xvii. statuerunt canones xx. propter quasdam necessitates ecclesiasticas; maximè contra Eustathium: qui dicebat, quòd nullus in conjugali ordine positus, nec ullus fidelis, quinon omnibus renunciareret, quæ possideret, spem apud Dominum haberet, & multa alia venenosa, quæ enumerare longum est. ¶ Quarta Sardicensis, in qua Patres sexaginta 3 statuerunt canones xxi. quorum auctor maximè Osius Cordubensis episcopus, & Vincentius Capuanus episcopus, & Januarius 4 Beneventanus, & Clepodius Neapolitanus sanctæ Romanæ ecclesiæ legati extiterunt. ¶ Quinta Antiochena, in qua Patres xxix. g statuerunt canones xxv. quorum maximè auctor Euse-

a al. alium Deum esse verbum, & alium Christum. b al. Domini. c Deu dedit, Cardinalis; Anselmus in prolog. Ante eandem Isidori collectionem. d in Greco vulgato, & apud Balsamonem sunt xxv. e ibidem sunt xv. f al. Zelamitanus. g al. xxx.

bis Palæstinensis episcopus extitit. ¶ Sexta Laodicensis, in qua Patres xxxii. statuerunt canones lxi. quorum auctor maximè Theodosius episcopus extitit. ¶ Septima 5 Carthaginensis in qua Patres cxxvii. a statuerunt canones xxxiii. quorum auctor maximè Aurelius Carthaginensis episcopus extitit. Etiam sanctus Augustinus Hipponenfis episcopus in eadem synodo legitur fuisse, temporibus Honorii Augusti. ¶ Octava Africana sub Theodosio minore Augusto: in qua Patres cxxvii. recitaverunt, & firmaverunt canones cv. qui per diversa concilia Africana provincia temporibus Aurelii Carthaginensis episcopi leguntur esse conscripti. ¶ Nona Arelatenfis; in qua Patres cc. b statuerunt canones quatuor: quorum auctores maximè Sylvester urbis Romæ episcopus, & S. Marinus Arelatenfis episcopus extiterunt, temporibus Constantini Augusti, sicut quidam asserunt. ¶ Decima item Arelatenfis, in qua Patres xix. statuerunt canones: quorum auctor maximè S. Casarius Arelatenfis episcopus extitit. ¶ Undecima item Arelatenfis, in qua Patres xvii. statuerunt canones. ¶ Duodecima item Arelatenfis in Vico Hortensi c, in qua Patres xi. statuerunt canones: quorum maximè auctor sanctus Casarius Arelatenfis episcopus extitit. ¶ Tertiadecima item Arelatenfis, in qua Patres xix. statuerunt canones: quorum auctor maximè Sarpidius d Arelatenfis episcopus extitit. ¶ Quartadecima Arausienfis, in qua Patres xxvi. e statuerunt canones: quorum auctor maximè Hilarius episcopus extitit. ¶ Quintadecima Epauensis 6, in qua Patres xxvi. statuerunt canones xxxix. quorum auctor maximè Casarius episcopus extitit. ¶ Sextadecima Agathensis, in qua Patres xxix. f statuerunt canones: quorum auctor maximè Casarius episcopus extitit. ¶ Septimadecima 7 Aurelianensis in qua Patres lxx. statuerunt canones: quorum auctor maximè Aurelius Arelatenfis episcopus extitit, temporibus Clodovei Regis g. ¶ Octavadecima item Aurelianensis, in qua Patres xxxi. statuerunt canones: quorum auctor maximè Melanhus Rhedonenfis episcopus extitit. ¶ Nonadecima item Aurelianensis, in qua Patres xxx. statuerunt canones, quorum auctor maximè S. Albinus Andegavensis episcopus extitit. ¶ Vigesima Arvernensis, in qua Patres xv. statuerunt canones: quorum auctor maximè Honoratus Bretenfis h episcopus extitit. ¶ Vigesima prima Maricensis i, in qua Patres xxi. statuerunt canones: quorum auctor maximè Priscus Lugdunenfis episcopus extitit. ¶ Vigesima secunda item Maticensis, in qua Patres lxxvi. statuerunt canones: quorum auctor maximè idem Priscus Lugdunenfis episcopus extitit. ¶ Vigesima tertia Lugdunenfis, in qua Patres xviii. statuerunt canones: quorum auctor maximè Philippus Viennensis episcopus extitit. ¶ Vigesima quarta item Lugdunenfis, in qua Patres xx. constituerunt canones: quorum auctor maximè idem Priscus Lugdunenfis episcopus extitit k.

1 ¶ Prima] Major pars hujus capituli, id est, usque ad finem versiculi, Nonadecima, habetur in collectione Isidori impressa, ante præfationem ipsius Isidori: In Vaticana autem usque ad finem versiculi. Vigesima prima. Deu dedit. & Anselmus integram ante suas collectiones habent. Neque vero summa hæc ejusdem Isidori esse potest: nam neque præfationi ipsius, neque collectioni responderet: in qua, ut cetera mittantur varietates, multa referuntur con-

a al. cxxvii. b abest numerus à collectione etiam Vaticana. c al. Hortensia. d al. Sarpidus. e al. xxxvi. f al. xxxiii. g Hætenus in collectione Isidori impressa. h al. Brivatenfis. i al. Bituricensis. j al. Maricensis. k Hætenus in collectione Isidori Vaticana.

ca. 1. *Ante Nicenam*] Sic est emendatum ex Anselmo, & Deuodati, & Vaticana collectione. Nam ante legabatur, Antiochenam. In collectione autem Isidori impressa legitur quidem, Nicenam, sed deest vox, ante. Sic autem legendum esse, quemadmodum est emendatum, ostendunt verba, qua ipsam Neocaesariensis concilium antecedit, & dicitur: *ἡ δὲ ἐκείνη ἐστὶν τῶν ἐν Ἀντιόχεια, τῶν δὲ ἐν Νίσεια καὶ Ἐφεσῶν, ἡ δὲ ἐστὶν, qui canones posteriores quidem Ancyrans, anteriores autem Nicenis sunt, quo loco in collectione Isidori impressa mendosus est, Et hi quidem canones secundi sunt eorum, qui in Ancyra, & Caesarea expoliti sunt, rediunt enim illud & Caesarea, quare in recentioribus editionibus conciliorum omissum est. Similis error est in codice canonum Motuano.*

2. *Sexaginta*] In codice canonum lx. episcopi reperuntur subscripsisse: sed postea additur, & ceteri, & subscriperunt omnes episcopi diversarum provinciarum, vel civitatum, num. cxx. Socrates lib. 2. cap. 16. in eo concilio ex occidentis partibus episcopos circiter ccc. convenisse dicit, ex Orientis vero lxxvi. qui etiam sessionem fecerunt. Idem Nicephorus lib. 9. cap. 12. & Triperita. Theodorus autem lib. 2. cap. 7. docet ex antiquis narrationibus, episcopos ecl. convenisse. Ominus & in his, & Patris, & canonum numerus multus sunt emendati. Sed in multis etiam satis visum est inducere varietates: nonnulla autem lectioni diligentia sunt servata.

3. *Et Ianuarius*] Anselmus habet ut Gratianus. In collectione indicatus est, & Vincentius Capuanus episcopus, & S. R. E. Legatus extiterunt. In concilio ipso cap. 11. nominatur Ianuarius episcopus. In subscriptione vero in codice canonum, non nominatur, sed tantum Vincentius Capuanus S. R. E. Legatus, & Calpodius Depolitianus Legatus S. R. E.

4. *Septima*] Hic numeratur tantummodo unica synodus Carthaginensis, qua habetur in codice canonum, de qua inferius xx. dist. c. de libellis. dicitur.

5. *Epaunensis*] Ita emendatum est ex aliquot manuscriptis, & collectione Isidori Vaticana. Nam antea legabatur, Emparenensis. Verum tamen in concilio Epaunensi impresso nullus Celsarius nominatur: sed Aviti primum est mentio.

6. *Septimadecima*] Hic numerantur tria concilia Avellanensia, quorum haec in concilio impressis indicia inventiuntur. In quinto Avellanensi, subscribitur primo loco Avellianus Avellanensis. In primo inter alios legitur nomen Melanii Rhodanensis. In tertio subscribitur quarto loco Avianus episcopus Avellanensis.

C. XII. *Epistola Athanasii postulantis capitula Niceni concilii.*
 Sed quod Nicena synodus xxx. canones supra statuisse dicitur, contrarium videtur ei, quod in epistola Athanasii invenitur. Scribit enim Athanasius a Alexandrino episcopo Marco Papa, ita dicens:

Septuaginta Niceni concilii capitula quae de praefata synodo, iubente domino meo Alexandro, decreto omnium episcoporum attuli, quae sunt igne combusta, optamus, ut a vestra sanctae sedis auctoritate percipere per praesentes legatos mereamur. Item b. *Præsentibus nobis octoginta capitula in memorata synodo tractata sunt, quadraginta à Grecis; Graeca edita lingua, & quadraginta à Latinis, similiter Latina edita lingua. Sed visum est cecxxviii. episcopis c. Spiritu sancto repletis, & maxime jam dicto Alexandro, & Apostolicae sedis Apocryphis, ut decem capitula adunantur*

In epistola Athanasii, & universorum Aegypti episcoporum ad Marcum Papam: sed capisus, quam hic. Ivo p. 4. c. 108. Pam. l. 2. c. 108. Ansel. l. 1. c. 39. Polye. lib. 8. tit. 20. b. Ibidem paulo superius. c. Patri.] orig.

allis, atq; congruis locis infererentur, ead forma lxx. discipulorum, vel totius orbis terrae linguarum, septuaginta tanti & tam excellentis concilii fierent capitula, quae omnem Christianorum informarent orbem.

1. *Septuaginta*] Ex his Athanasii verbis constat, non omnes Niceni synodi canones aut Graeci, aut Latini esse haberi. Et Iulius Papa ad orientales, & Innocentius Victorio, & alii multi ex illa canones citant, qui non sunt in his viginti, qui in manibus omnium versantur. De qua re scribit Isidorus in praefatione, conciliorum tomis inserta. Et ex epistola quadam Gregorii decimi ad Regem Armeniarum, cum concilium Lugdunense indicisset (quam manuscriptam habet Cardinalis Sirletus) intelligitur integrum Nicenum concilium in lingua Armeniarum eo tempore extitisse, Sic enim scribit: Quia vero multipliciter expedit, ut in eisdem celebratione concilii, antiquorum conciliorum copiam habeamus, celsitudinem regiam rogamus, & hortamur attente, quatenus integrum Nicenum concilium, & alia capitula, quae habere dicitis in Armenica litera, cum aliquibus peritis interpretibus, nobiscum ea, qua poteris, celeritate transmittas. Tunc quoque, & Alexandria inventi sunt octoginta canones Arabicè scripti, sub nomine huius concilii, qui Romae in Arabica, & Armenica lingua scripti penes eundem Cardinalem Sirletum sunt, & nuper etiam in Latinam linguam conversi sunt, & impressi.

Quomodo ergo viginti tantum capitula in Nicena synodo statuta dicuntur, cum septuaginta capitula (ut Athanasius scribit) in ea statuta monstrantur? *Hic ita respondetur: Capitulum Nicenae synodi quoddam in desuetudinem abiit: viginti tantum in Romana ecclesia habentur.*

C. XIII. *Niceni concilii viginti tantum capitula habentur.*
 Vide Stephanus Papa scribit, dicens Luythobis episcopo Moguntino.

Viginti tantum capitula Nicenae synodi in sancta Romana ecclesia habentur, sed quo neglectu alia defecerint, ambiguum est. Plurimi arbitrantur ea Antiocheno concilio esse inserta.

Apud Ivoem parte quarta, cap. 232. habetur magis integrum hoc caput: Capitula Niceni concilii testimonio Athanasii septuaginta in figuram septuaginta discipulorum scripta, non dubitamus, à quibus viginti tantum in ecclesia sancta Romana, & quae sequuntur.

C. XIII. *Auctoritate Apostolica Sardinense concilium recipitur.*
 Sardinense quoque concilium auctoritate Nicolai Papa recipitur. Vide idem scribit Clero b. Constantino.

Quod dicitis neque Sardinense concilium, neque decreta alia vos habere sanctorum Pontificum, non facile nobis facultas credendi tribuitur, maxime cum Sardinense concilium, quod penes vos in vestris regionibus actum est, & omnis ecclesia recipit, qua ratione convenerit, ut hoc sancta Constantinopolitana ecclesia abjiceret, & ut dignum est, non retineret?

DISTINCTIO XVII.
Generalia concilia quorum tempore celebrata sint, vel quorum auctoritas ceteris praecineat sanctorum auctoritatibus supra monstratum est. Auctoritas vero congregandorum conciliorum penes Apostolicam sedem est.

C. I. *Abique Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet.*

a Ivo par. 4. cap. 232. Pannor. lib. 2. cap. 107. b al. electo. c Habetur in epistola b. que prima ad Photium est, Ivo par. 4. cap. 131. Pannor. lib. 2. c. 117. ver. quod dicitur. d al. decretalia vos. e al. convenerit.

44
 aodi
 quo
 Se
 ratue
 relius
 s Au
 lo le
 octava
 na Pa
 s cv.
 ppori
 e con
 b sta
 axime
 Arela
 ni Au
 Arela
 orum
 s exti
 es xvi.
 atensis
 cano
 Arela
 Arela
 orum
 us ex
 Pater
 axime
 nuen
 xxxix
 it.
 f fla
 rius e
 ns in
 auctor
 , rem
 Aure
 quo
 episco
 is, in
 auctor
 tit.
 uerunt
 renter
 aricen
 quorum
 extitit
 Pater
 maxime
 Viget
 uerunt
 nuen
 Lugdu
 s: quo
 episco